

ATT OMSÄTTA EU:S GRÖNA GIV TILL LOKALA ÅTGÄRDER

Förklaring från europeiska lokala och regionala ledare

Vi, europeiska lokala och regionala ledare, bekräftar vårt åtagande att uppnå målen i den europeiska gröna given i de geografiska områden vi företräder och främja största möjliga delaktighet bland våra medborgare, företag och lokalsamhällen.

Del I: Ingress

Vi noterar den kritiska globala situationen och de akuta utmaningar som Europa för närvarande står inför, samt att insatserna för att hitta lösningar på den tredubbla världsomspännande krisen¹ hotas av geopolitisk instabilitet. I detta sammanhang framstår den europeiska gröna given som en omdanande vision för Europas hållbara framtid, och denna vision måste vi hålla fast vid och vidareutveckla.

När EU efter valet 2024 går in i en ny fas som innebär att den gröna given nu ska genomföras, bör fokus i mycket större utsträckning ligga på att formulera strategier som innebär att tonvikt läggs på oåterkalleliga åtgärder och att vi snabbare hittar konkreta lösningar både för att begränsa klimatförändringarna och för att vidta nödvändiga anpassningsåtgärder. Dessa strategier kommer att innebära ett verkligt mervärde för våra företag och vårt samhälle och samtidigt påskynda omställningen till klimatneutralitet.

EU:s kommuner och regioner spelar en central roll i genomförandet av den europeiska gröna given. Vår närhet till medborgare och företag ger oss möjligheten att få med oss lokala aktörer och samhällsgrupper genom att skapa de förutsättningar och det stöd som krävs för att stärka lokala initiativ, och därigenom se till att den europeiska gröna given omsätts i meningsfulla, effektiva och konkreta åtgärder som alla kan dra nytta av.

För att vi ska kunna leva upp till vårt åtagande måste vi agera i rätt sammanhang. Medan vi arbetar för att utforma strategier som gör medborgare, berörda parter och företag mer delaktiga, bör vår förmåga att mobilisera och genomföra åtgärder vara ännu fastare förankrad i den europeiska gröna given, samtidigt som hänsyn tas till våra behov samt de svårigheter och möjligheter som vi möter när den europeiska rättsliga ramen och stödramen utformas.

¹ [What is the Triple Planetary Crisis? | UNFCCC.](#)

Vi, europeiska lokala och regionala ledare,

- bekräftar vår beslutsamhet att agera som viktiga allierade till Europeiska unionen och medlemsstaterna när det gäller att **genomföra ambitiösa och omvälvande åtgärder** som syftar till att förverkliga den europeiska gröna given på fältet,
- upprepar vår beredvillighet att skapa **större kapacitet och kompetens** för att genomföra projekt inom den gröna given och därigenom främja innovation, samarbete och medborgardeltagande inom samtliga politikområden,
- understryker att EU:s kommuner och regioner tar initiativ till många **skräddarsydda konkreta åtgärder och mål** för att öka delaktigheten bland medborgare, intressenter och företag, men betonar behovet av att planera för **bättre integration av flernivåstyret och direkt tillgång till finansiering**,
- ser positivt på att EU:s kommuner och regioner fått tillgång till **fler av EU:s stödinstrument**² inom olika områden för den europeiska gröna given, men **varnar** för att detta kanske inte leder till en motsvarande ökning när det gäller åtgärdernas mätbara effekt³.

Del II: Rekommendationer

Vi, europeiska lokala och regionala ledare, vill i detta sammanhang

1. uppmäna medlagstiftarna och medlemsstaterna att skapa nya effektiva processer för **flernivåstyret** som ger fullt erkännande, synlighet och stöd för att olika aktörer på lokal och regional nivå snabbt ska kunna vidta genomgripande åtgärder, samtidigt som hänsyn tas till våra olika villkor och resurser för att uppnå klimatneutralitet och resiliens,
2. uppmäna medlagstiftarna och medlemsstaterna att verka för förbättringar med avsikt att uppnå ett harmoniserat övervakningssystem för styrningen av energiunionen, för att möjliggöra en **integrering av lokala och regionala förvaltningars insatser och bidrag** genom övervakningssystem som är förenliga med de nationella energi- och klimatplanerna och som innebär att nationella särdrag respekteras,
3. uppmäna Europeiska kommissionen och medlemsstaterna att tillhandahålla lämpliga **stödplattformar** för **kompetens och kapacitetsuppbyggnad** för lokala och regionala förvaltningar och deras intressenter, i avsikt att underlätta genomförandet och övervakningen av den gröna given,

² Detta inbegriper bland annat initiativ såsom borgmästaravtalet för klimat och energi, överenskommelsen om gröna städer, initiativet cirkulära städer och regioner samt utmaningen för intelligenta städer.

³ "The impact of EU climate and energy initiatives on cities' climate transition", ReK, Europeiska unionen, 2023.

4. uppmåna Europeiska kommissionen att utarbeta **mer flexibla och inkluderande stödinstrument**⁴, så att vi har bättre chanser att kunna ta itu med våra unika utmaningar genom att utnyttja de möjligheter som hänger samman med vår verklighet på lokal och regional nivå, och även att förbättra tillgången till stödinstrumenten och till det finansiella stödet (t.ex. sammanhållningsfonderna, återhämtningsfonden, fonden för en rättvis omställning och den sociala klimatfonden) för en bredare grupp av lokala och regionala myndigheter och göra dem mer inkluderande,
5. efterlysa starkare **synergier mellan EU:s stödinstrument**⁵ och **medlemsstaternas initiativ, planeringsprocesser och åtgärder**, i syfte att förbättra den ömsesidiga förstärkningen och delaktigheten, och erbjuda det tekniska och ekonomiska stöd som lokala och regionala myndigheter behöver för att kunna genomföra den europeiska gröna given på fältet,
6. rekommendera att tyngdpunkten läggs på **synergier mellan befintlig EU-finansiering och befintliga stödinstrument**⁶ för att uppnå bättre resultat och komma till rätta med kontraproduktivt ”silotänkande”, dubbelarbete och onödiga administrativa bördor,
7. uppmåna medlagstiftarna att **öronmärka ytterligare ekonomiskt stöd från EU som ska anslås direkt till** åtgärder för att genomföra den gröna given på lokal och regional nivå, så att de politiska åtagandena kan följas upp med hjälp av effektiva metoder för att bedöma genomförandet,
8. efterlysa ökad **anpassning och integration mellan EU:s regional- och sammanhållningspolitiska fonder** och målen och stödinstrumenten i den gröna given⁷ för lokala och regionala myndigheter,
9. rekommendera att det införs mer **resultatkopplade finansieringsinstrument**, som inbegriper mekanismer som belönar lokala förvaltningar när de uppnår miljömässiga, sociala och rena ekonomiska mål, med beaktande av varje EU-medlemsstats nationella särdrag,

4 Detta inbegriper bland annat initiativ såsom borgmästaravtalet för klimat och energi, överenskommelsen om gröna städer, initiativet cirkulära städer och regioner samt utmaningen för intelligenta städer.

5 Se ovan.

6 Se ovan.

7 Se ovan.

10. föreslå ett utökat samarbete mellan kommissionen och Regionkommittén via en **arbetsgrupp för den gröna given på lokal nivå** som kan fungera som ett centralt nav för kontakterna med lokala och regionala förvaltningar, samordna de åtgärder som finansieras av EU:s stödinstrument och ge vägledning om hur EU:s politik för den gröna given kan anpassas till befintlig kapacitet och rådande behov på lokal och regional nivå.

Del III: Slutsats

För att genomförandet av den europeiska gröna given ska röna framgång är det absolut nödvändigt att de lokala och regionala myndigheterna erkänns som viktiga drivkrafter för förändring och ges ökat inflytande.

Genom att **öka vår kapacitet, tillhandahålla öronmärkt ekonomiskt stöd, motarbeta ”silotänkande” och inrätta strukturella dialoger** kan EU frigöra potentialen hos lokala och regionala aktörer vars initiativ utgör en drivkraft för en hållbar omställning, samtidigt som hänsyn tas till den lokala och regionala verkligheten. Med hjälp av denna strategi kommer vi att kunna ta fasta på medborgarnas och företagens förtroende för de folkvalda på lokal och regional nivå och därigenom säkerställa en fortlöpande samordning och anpassning samtidigt som den europeiska gröna given går från ambition till verklighet.